

1950 – A fordulat éve az Országos Levéltár könyvtárában ^[1]

„Az Országos Levéltárban folytatott vizsgálat alkalmával megállapítottam, hogy az OL könyvtára teljesen rendezetlen állapotban van. A könyvtárnak nincsen felelős vezetője. Ennek következtében a könyvtárba bárki szabadon bemehet, és onnan könyveket kivihet. Feltételezhető az is, hogy nem jelenti be az illető az elvitt könyvek mennyiségét. Továbbá megállapítottam, hogy 1936 óta kivett könyvek nagy része nincs visszaszolgáltatva.”

Bevezetés

Cikkünkben három dokumentumot mutatunk be 1950-ből. A forrásokat látszólag semmi nem köti össze, hacsak az nem, hogy az *Országos Levéltár Könyvtárának* (OLK) tevékenységével és helyzetével foglalkoznak. Ebből a három anyagból azonban egy pillanatfelveletet kapunk az OLK-ról, és az sem elhanyagolandó szempont, hogy az iratok döntően befolyásolták a könyvtár további helyzetét.

Az első két levél az *Országos Könyvtári Központ*tól érkezett, és a könyvtár helyzetéről kértek felvilágosítást. Az elsőben az iránt érdeklődtek, mi történt az 1945? 1947. közötti időszakban leselejtezett fasiszta-jellegű könyvekkel, valamint arról is tájékoztatást kértek, hogy haladnak a *Népkönyvtári Központ* (NK) által kiküldött *Útmutató* szerinti „nem kívánatos anyag” selejtezésével.

Az új, 1950-ben megjelent két kötetes kiadvány, amelyet a falusi és üzemi könyvtárak rendezése céljából adott ki az NK, kizárólag szépirodalmi műveket sorolt fel 8500 tételben. Ez a kiadvány, ellentétben az 1945 és 1947 között kiadott négy kötetes, a fasiszta, szovjetellenes és antidemokratikus sajtótermékek jegyzéke című művel, csak ajánlásokat tartalmazott a kivonandó kötetekkel kapcsolatban. Egyúttal felsorolja mindazon szépirodalmi műveket, amelyeket a Jegyzék is tartalmazott, kibővítve a koalíciós időszak politikai és kulturális szempontból jelentős személyeivel is (például *Keresztury Dezső*, *Zilahy Lajos*, *Kéthly Anna*, *Kovács Imre*).

A válaszból, amelyet *Ember Győző* főigazgató és *Kapossy János* igazgató írt, megtudhatjuk, milyen volt az OLK 1950-ben. Eszerint az OLK zárt, tudományos szak- és kézikönyvtár, amelyet kizárólag a levéltár személyzete és a tudományos kutatómunkát végző látogatók használhatnak. A könyvtár állományából könyvet kölcsönözni magánszemélyek számára nem lehetséges, és a cédulakatalógust sem használhatják. Az is kiderül, hogy a könyvtárnak nincs állandó személyzete. (A könyvtár 1875-ös alapítása óta soha nem is volt.) Hosszú ideig mindössze egy levéltári tisztviselő végezte a könyvtárral kapcsolatos feladatokat, majd az 1930-as évektől kezdve egy-egy altiszt segítette munkáját.

A fasiszta-jellegű könyvekről, ill. a kiselejtezett és elszállított fasisztának minősített könyvekről az OLK-nak nem volt információja, ráadásul az *Útmutató*t az OLK nem kapta meg, lévén, hogy szakkönyvtár és szépirodalmi anyagokat az állományban nem őriztek. A levéltár vezetőinek leveléből azt is megtudjuk, hogy a könyvtár teljes állománya mintegy 23 ezer kötet a folyóiratokkal együtt, és az állomány teljes egészében tudományos és hivatali jellegű anyag. 1950-ben a könyvtár állománya meglehetősen csekély mértékben gyarapodott, amit a levélírók tételesen felsoroltak.

A második levél az OLK gyűjtőköréről érdeklődött. Erre a levélre szintén *Ember Győző* és *Kapossy János* válaszolt. A válaszban hosszasan részletezték az OLK gyűjtőkörét, s ebből képet kaphatunk arról, hogy a könyvtár a viszonylag csekély példányszám mellett gazdag szakirodalmi gyűjteménnyel rendelkezett, egyes részeiben talán az országban egyedülállóval is. Az 1950-es évben azonban még mindig nem volt önálló személyzet.

1950. november 10-én *Tánczos Dezső* a *Levéltárak Országos Központjának* (LOK) gazdasági vezetője egy levéllel fordult az OL vezetőjéhez. A levél egy vizsgálat eredményeképpen született, amely megállapította, hogy a könyvtár olyannyira rendezetlen és elhanyagolt állapotban van, hogy az azonnali lépések szükségesek.

Tánczos Dezső felszólította a Levéltár főigazgatóját az addigi rendezetlen helyzet megszüntetésére és kötelezte arra, hogy minél hamarabb egy könyvtárvezető jelöljön ki, aki a továbbiakban anyagi felelősséget is vállal a könyvtár állományában lévő valamint könyvekért, és aki köteles a kölcsönzésekről pontos nyilvántartást vezetni. Ezen felül utasította az OL vezetőjét, hogy „a csatolt jegyzéken feltüntetett dolgozókat szólítsa fel a könyvek haladéktalan visszaszolgáltatására és a Levéltárak Országos Központja költségvetési osztályának legkésőbb két héten belül tegyen jelentést.”

Ember Győző 1950. decemberében három embert bízott meg *Keszei Zoltán* irodakezelő vezetésével, hogy az állományból hiányzó könyvekről jegyzéket készítsen. Kiderült, hogy a könyvek egy része nem a munkatársaknál, hanem a könyvtár raktárában volt a többi kikölcsönzött művet, amelyek túléltek az ostromot, ezeket azonban visszahelyezték a könyvtár állományába. Ezek után *Ember Győző* egy körlevélben intézkedett a könyvtár használatáról, és ideiglenes vezetőt is kinevezett *Kapossy János* személyében.

1951-ben aztán OLK vezetésével *Bogdán Istvánt* bízták meg, aki teljes állásban, könyvtárosként végezte a mindennapi munkát.

Források

Az Országos Könyvtári Központ és az Országos Levéltár első levélváltása

a.
Az Országos Könyvtári Központ vezetőjének adatkérő levele az Országos Levéltárnak
1950. június 23.

3925/1950 FG/Ma

Orsz. Magyar Levéltár
könyvtár vezetőjének
Budapest

Tárgy: Adatok bekérése

Kérem, hogy felsőbb hatóságok számára történő sürgős adatszolgáltatás céljából f. hó 30-ig válaszoljon a következő kérdőpontokra:

1. Mi történt a könyvtár fasiszta anyagával?
  - o Zúzdába hány kötet vagy métermázsza került?
2. A nem kívánatos anyag selejtezése megtörtént-e, folyamatban van-e?
  - a. az ismert jegyzékek alapján történt-e ez, vagy
  - b. elbírálás alapján?
3. A dokumentációs szempontból a kutatás számára megőrzött fasiszta vagy nem kívánatos könyvanyagot hogyan kezeli a könyvtár?
  - a. lezárt helyiségben, hány kötetet?
  - b. a raktárban maradt anyagot elkülönítve vagy a polcokon mi módon tartja?
  - c. A közönség szolgálatára álló katalógusból a cédulákat kiemelte-e? Kb. mennyit?
  - d. ha a cédulákat nem emelte ki, mi módon járt el?
4. Mennyi a könyvtár teljes könyvállománya kötettség szerint?
  - a. ebből mennyi tudományos anyag?

- b. mennyi a kölcsönzésre és nem csupán tudományos kutatásra szánt *szépirodalmi* anyag?
5. Tudna-e nyilvántartásai alapján gyors választ adni arra, hogy külföldről országonként és évenként részletezve hány művet (kötetet) vásárolt 1946-47 óta?
6. Folyó évben hány folyóirat jár a könyvtárnak?
a. magyarországi?
b. külföldi (országonként részletezve)

A terminus pontos megtartását *feltétlenül* kérjük.

Budapest, 1950. június 23.

/Zalai Zoltán/
az Országos Könyvtári Központ vezetője

Jelzet: MOL Y7-637/1950. (Magyar Országos Levéltár Levéltára - 1945 utáni iratok) - géppel írt eredeti.

b.
Az Országos Levéltár főigazgatójának és igazgatójának válasza az Országos Könyvtári Központ vezetőjének
1950. június 27.

A beadvány száma: 3925/1950

Tárgy:
Országos Könyvtári Központ könyvtári adatok bekérése

Az Országos Könyvtári Központ vezetőségének

Bp. V. Guszev u. 1.

F. hó 23.-án 3925/1950. FG/Ma. sz. a. kelt közleményére az alábbiakban van szerencsém válaszolni:
Amint már több alkalommal hangsúlyoztatott és jelentetett, az Országos Levéltár könyvtára zárt jellegű tudományos szak- és kézikönyvtár kizárólag az intézmény belső személyzete és levéltári kutatói használatára: mellérendelt jellegű, s mint ilyen, már természeténél fogva sem vonható a nagy köz- és kölcsönkönyvtárakkal azonos elbírálás alá; [...] Könyvtár, így házon kívüli kölcsönzésre, főként magánfelek részére, nincs is berendezve. Cédulakatalógusai magánfeleknek nem is hozzáférhetők, külső intézmények számára való kölcsönzés is csupán néhány kivételes esetben történt, éppen az Országos Könyvtári Központ megkeresésére. Külön könyvtári személyzete nincs; a felmerülő munkákat mellékes megbízásként az intézmény egyik fősztályvezetője és titkára látják el.

A közlemény kérdőpontjaira a következőkkel válaszolhatok:

1. A könyvtár fasiszta anyaga még annak idején - 1946-1947-ben - a jegyzékek megjelenésének sorrendjében kiemeltetett a vonatkozó kartotéklapokkal együtt s a rendelkezésnek megfelelően az átvételre kijelölt illetékes szervnek, a Székesfővárosi Könyvtár I. Kerületi fiókjának elismervény ellenében átadott. Hogy az anyag zúzdába küldetett-e, erről tudomásunk nincs. Átadott összesen 159 kötet és füzet.
2. A nem kívánatos anyag ismert jegyzékei az Országos Levéltár Könyvtárának - nyilván a fentebb ismertetett okokból - nem is küldettek meg.
b.) Az anyag, amely itteni illetékes elbírálás alapján mégígy is nem kívánatosnak minősített, a könyvtár állagából kiemelve külön őriztetik.
3. Dokumentációs szempontból a kutatás számára megőrzött fasiszta könyvanyag az Országos Levéltár Könyvtárában nincs.
Ilyen szempontból az Országos Levéltár annak idején nem soroltatott a kivételezett intézmények közé.
b.) A nem kívánatosnak minősített könyvanyag - 25 kötet és 31 folyóirat - a könyvtárból kiemelve külön zárt szekrényben őriztetik.
c.) A fentebb mondott okokból a könyvtár kartotékkatalógusa nem áll a közönség szolgálatára s így a cédulák kiemelése mellőzhetőnek látszott.
- d.) A nem kívánatos könyvanyag kartotéklapjaira feltűnő helyen színes írással „Zárt anyag, csak főigazgatói engedéllyel használható!” megjegyzés vezetett rá. [E pont mellett egy ceruzával írt kérdőjel található - ng!]
4. A könyvtár teljes könyvvállománya kb. 22 680 kötet a folyóirat állományokkal együtt.
Teljes egészében tudományos és hivatali jellegű anyag.
b.) Kölcsönzésre szánt szépirodalmi anyag nincs.
5. Minthogy az Országos Levéltár Könyvtára 1950-ig növedéki naplót nem vezetett, a kérdés részletes megválaszolása nem áll módomban. 1950-ben a könyvtár:
Vétel útján: 7 szovjet, 2 USA, 2 osztrák, 12 német, 5 francia, 7 angol művet,
ajándék vagy csere útján: 2 csehszlovák, 7 holland, 1 belga, 2 olasz, 2 svéd, 4 osztrák és 9 francia művel gyarapodott.
6. A folyó évben könyvtárunknak járó folyóiratok száma:
a.) 14 magyar
b.) előfizetés útján: 3 szovjet és 3 német, ajándék vagy csere útján: 3 osztrák, 1 csehszlovák, 5 francia, 3 holland, 2 svéd 1 belga és 1 olasz.

Budapest, 1950. jún. 27.

[Ember Győző], [Kaposy János]

Jelzet: MOL Y7-637/1950. (Magyar Országos Levéltár Levéltára - 1945 utáni iratok) - kézzel írt fogalmazvány.

Az Országos Könyvtári Központ és az Országos Levéltár második levélváltása

a.
Az Országos Könyvtári Központ vezetőjének adatkérő levele az Országos Levéltár könyvtár vezetőjének
1950. október 10.

6738/1850 OKK.

Hivatalvezető Kartárs!

A nagy könyvtárak gyűjtőkörének elhatárolása ügyében teendő javaslatunkhoz kérjük Hivatalvezető Kartárs szíves adatszolgáltatását.

1. Elgondolása szerint (a többi könyvtár gyűjtőköréhez viszonyítva) mely fősztályok, osztályok, alosztályok gondozásában látja könyvtára feladatait?
2. Melyek azok a fősztályok, osztályok, alosztályok, amelyek gyűjtőköre szempontjából másodsorban fontosak?
3. Milyen külön-gyűjteményei vannak, s ezek közül melyeket fejleszt rendszeresen, melyeket nem fejleszt (akár pénzügyi, akár egyéb okokból) tovább?

Külön-gyűjteményének van-e külön katalógusa?

Cédulakatalógus?

A Magyar Minerva VI. kötetében nem szereplő nyomtatott katalógusa?

Szíves válaszát 1950. október 26-ig kérem.

Budapest, 1950. október 10.

(Zalai Zoltán)
Az Országos Könyvtári Központ vezetője

Jelzet: MOL Y7-1089/1950. (Magyar Országos Levéltár Levéltára - 1945 utáni iratok) -géppel írt eredeti.

b.
Országos Levéltár főigazgatójának és igazgatójának válasza az Országos Könyvtári Központ vezetőjének
1950. október 20.

1089/1950 OL. sz.

Tárgy: *Országos Könyvtári Központ*: Adatszolgáltatás a könyvtárak gyűjtőkörének elhatárolása ügyében

Az Országos Könyvtári Központ vezetőségének
Bp., V. Guszev u. 1.

Hivatkozással f. hó [október] 10.-én 6738/1950 OKK. sz. a. kelt körlevelére, a nagy könyvtárak gyűjtőkörének elhatárolása kérdéséhez az Országos Levéltár részéről az alábbiakat kívánám megfontolásra ajánlani:

Az Országos Levéltár Könyvtára - amint ezt már jelenti ismételt alkalom volt - kimondottan zártkörű, praesens szak- és kézikönyvtár, az intézmény anyaga, munkája és célkitűzései szolgálatában. *Mellérendelt* jellegű, s ez különbözteti meg alapvetően a nagy közkönyvtáraktól, szabja meg gyűjtőkörét, irányát és keretét. Úgy az intézmény belső munkája, mind a történetkutatók s általában a magyar történeti kutatás érdekei megkívánják, hogy a könyvtár anyaga minél szélesebb körben a hazai szakirodalom terén lehető teljességre törekedvén szolgálja a levéltári forrásanyag használhatóságát, kiértékelését s általában a magyar történettudományt.

Felfogásunk szerint hagyományos és gyakorlati szempontból egyaránt értékesebb és magasrendűbb az egyoldalú, de lehető teljességben kiépített szakkönyvtár az öletszerűen gyűjtött könyvek bármely tömegénél.

Éppen ezért az Országos Levéltár még 1945 előtt kíméletlen értelmi selejtezést hajtott végre, kiemelve mindazt, ami tárgyánál fogva nem tartozik a fent vázolt keretekbe s évtizedek során bekerült. Az anyagok előnyös csereakciók során részben még az elmúlt évek alatt értékesítette, részben az OKK most folyó könyvtárközi duplum csereakciójába illesztette be. Ily módon gyűjtési körét s ezzel anyagának szakszerű egyöntetűségét saját szempontjai és célkitűzései szolgálatában már önmaga szabályozta, jól átgondolt könyvtárpolitikával és rendszeres gyűjtéssel.

Ennek megfelelően könyvtárfejlesztési programjába elsősorban a következő szempontok irányítják:

I. Hazai irodalom (Elsősorban)

1. Általános művek, összefoglaló munkák, részmonográfiák és értekezések a magyar történettudomány széles körben értelmezett egész területéről.
2. Levéltártudomány
3. Történeti segédtudományok: diplomatika, paleográfia, heraldika, szfragiszтика, genealógia stb.
4. Teljes magyar oklevél kiadványgyűjtemény
5. Helytörténet
6. Magyar történeti folyóiratok
7. Alapvető művek a levéltári munkával összefüggő jogi irodalomból
8. Történetfilozófiai, módszertani és ideológiai irodalom
9. Társadalmi tudományok és [...]
10. Segédkönyvek és kézikönyvek: enciklopédiák, bibliográfiák, térképek, statisztikák, általános és szakszótárak
11. A magyar államélet és közigazgatás hivatalos kiadványai
12. Világi és egyházi schematismusok lehető teljes gyűjteménye
13. Végül minden olyan mű, amely az Országos Levéltár anyagának felhasználásával készült

II. Külföldi irodalom (Másodsorban)

E téren a gyűjtés fokozottabb körültekintést kíván, minthogy a teljesség, amely a hazai irodalom terén egyenesen kívánatos, itt még megközelítő kis hányadban sem volna keresztülvihető, de nem is lehet cél. Mindenképpen kívánatos azonban, hogy a fenti tárgycsoportok körébe vágó alapvető művek, a szélesebb körű hazai történettudományi kutatásnak mára nélkülözhetetlen forráspublikációk és kézikönyvek, elvi és módszertani kérdésekben új utakat nyitó munkát továbbra is beszereztesse, különös gondot fordítván e téren az előző időkben figyelmen kívül hagyott szovjet levéltári és történettudományi szakirodalomra, valamint a népi demokráciák hasonló kiadványaira. Ugyancsak különös gondot kívánánk fordítani a csonkán maradt nagy külföldi folyóirat- és forráskiadvány sorozataink kiegészítésére, ami nemcsak tudományos érték, de egyben - amely felfogásunkat az OKK vezetősége egy korábbi átiratunk kapcsán maga is osztotta - nemzetgazdasági szempontból is jelentős értékgyarapodást jelent. Végül ugyanitt fontosnak tartanók gyűjtési körünkben a környező államok történeti és levéltártudományi folyóirataink kívül ez államok történeti irodalmának főként a történeti magyar államterület részével foglalkozó anyagát is.

A körlevél 3. pontjához megjegyezni kívánám, hogy külön-gyűjteménynek számítható könyvtárunkban a schematismusok gazdag sorozata, különösképpen az egykori osztrák császárság, majd monarchia egész közigazgatási területére és tartományaira is, tudomásunk szerint az ország leggazdagabb ilyenű gyűjteménye, amelynek lehető teljessé tétele - nélkülözhetetlen segédeszköz lévén a levéltári kutatásban - továbbra is különös gondunk tárgyát képezi.

4. E külön-gyűjteménynek kéziratosa, törzskönyvkatalógusa van.

A könyvtárnak - éppen a bevezetőben vázolt jellegénél fogva - semmiféle nyomtatott katalógusa nincs.

Budapest, 1950. október 20.

[Ember Győző], [Kaposy János]

Jelzet: MOL Y7-1089/1950. (Magyar Országos Levéltár Levéltára - 1945 utáni iratok) -kézzel írt fogalmazvány.

A LOK helyzetértékelése az Országos Levéltár könyvtárának állapotáról és Ember Győző főigazgató rendelkezései

[popup title="1610-OL7-1/1950 LOK sz." format="Default click" activate="click" close text="Az Országos Levéltárnak elküldött levél mellett szerepel egy azonos szövegű levéltervezet is a LOK iratanyagában. Ennek része az alábbi szöveg is. „I. Pálffy Ilona dr. [...] II. Elekes Lajos dr. I-II. Az Országos Levéltár könyvtárában folytatott vizsgálat során megállapítást nyert, hogy onnan kölcsönvett könyveket a mai napig nem szolgáltatta vissza. Felhívom, hogy a csatolt jegyzéken felsorolt könyveket jelen felhívásom kézhezvételétől számított négy napon belül a Levéltárak Országos Központja (Uri u. 54-56) költségvetési osztályán adja le. Amennyiben felhívásomnak nem tesz eleget, kénytelen leszek erélyesebb eszközökhöz folyamodni.” – [Utóbbi mondat tollal kihúzva.] Ugyanehhez az irathoz tartozik a 3/a. pont alatt közölt (Lista munkatársaknál lévő könyvekről) található kimutatás is, amely az OL munkatársainál lévő könyveket tartalmazza. – Jelzet: MOL XIX-1-18-a, LOK 1610-OL7-1/1950 (Magyar Országos Levéltár – Levéltárak Országos Központja)"]

Tárgy: Országos Levéltár könyvtárából kölcsönvett könyvek visszaszolgáltatása
Mell.: 7 db.

Országos Levéltár Vezetőjének,
Budapest

Az Országos Levéltárban folytatott vizsgálat alkalmával megállapítottam, hogy az OL könyvtára teljesen rendezetlen állapotban van. A könyvtárnak nincsen felelős vezetője. Ennek következtében a könyvtárba bárki szabadon bemehet, és onnan könyveket kivihet. Feltételezhető az is, hogy nem jelenti be az illető az elvitt könyvek mennyiségét. Továbbá megállapítottam, hogy 1936 óta kivett könyvek nagy része nincs visszaszolgáltatva.

Valamint nincsenek rendszeresen nyilvántartva a használatra kiadott könyvek sem. Ennek következtében egyes könyvek már visszaszolgáltatás után is úgy szerepelnek, hogy ki vannak adva egy, sőt két személynek is.

Tekintettel arra, hogy az Országos Levéltár könyvtárában - nemzetgazdaság és tudományos kutatómunka szempontjából is - is [!] hatalmas érték fekszik, amiről az Országos Levéltár nem tud számot adni, ezért sürgősen rendezni kell a könyvtárat.

Megállapítottam azt, hogy az Országos Levéltár jelenlegi dolgozói is 1936-37-től kivett könyveket még a mai napig sem szolgáltatták vissza.

Felhívom [a figyelmét arra], hogy a könyvtár vezetésével egy felelős személyt sürgősen jelöljön ki, aki anyagilag is felelős a könyvtárban lévő és onnan kiadott könyvekért, valamint rendszeresen nyilvántartást vezessen a könyvtárból kiadott és visszaszolgáltatót könyvekért.

Továbbá felkérem, hogy a csatolt jegyzéken feltüntetett dolgozókat szólítsa fel a könyvek haladéktalan visszaszolgáltatására, és a Levéltárak Országos Központja költségvetési osztályának legkésőbb két héten belül tegyen jelentést.

Budapest, 1950. november 10.-én.

Tánczos Dezső
a LOK gazd[asági] vezetője

***

[Ember Győző főigazgató jelentése]

A könyvtárt 1950. decemberében 3 ideiglenes munkaerő Keszei István irodakezelő vezetésével rendezte, s összeállította a hiányzó könyvek jegyzékét (l. 1334/1950. O.L. sz.).

Az átirathoz csatolt jegyzékekben felsorolt könyvek egy része a rendezés során a könyvtárban előkerült, másik részét - az ostrom idején hivatali szobájukban elpusztultak kivételével - a jegyzékeken említett dolgozók visszaadták, és azok a könyvtárban elhelyeztettek.

A könyvtár kezelését és a könyvkölcsönzést a mellékelt körözüvényben foglaltak szerint szabályoztam.

[Ember Győző]

Irattárba!

***

Körözüvény

Az Országos Levéltár könyvtárügyének rendezése érdekében a következőket rendelem el:

1. Mindenki adja vissza azokat a könyveket, amelyekre nincs feltétlenül szüksége.
2. A nála maradó könyvekről állítson ki új térítvényt (könyvtári kériólapot). A térítvény rovatai: könyvtári jelzet (bal felső sarokban), szerző, cím, kötetszám, kikölcsönzés ideje, a kikölcsönző neve. A térítvények a jövőben egységes formátumúak lesznek. Keszei Istvánnal igényelhetők. Fentiek a kutatóknál lévő könyvekre is vonatkoznak.
3. A könyvbeszerzést, a növedéki napló vezetését, a törzskönyvek vezetését, a katalóguslapok készítését, a duplumcsere lebonyolítását, valamint a könyvtárral kapcsolatos különböző jelentések stb. készítését Kapossy János végzi.
4. A könyvkölcsönzés lebonyolítása Keszei István feladata. Őrzi és kezeli a térítvényeket. Felelős a kölcsönzéssel kapcsolatos minden előforduló kérdésért. A könyvtár kulcsát a portás csak neki és Kapossy Jánosnak adhatja át.
5. A könyvtárba Kapossy Jánoson és Keszei Istvánon kívül más csak Keszei István kíséretében léphet.
6. A kikölcsönzött könyvek revíziója után kerül sor az egész könyvtár revíziójára, majd leltározására.
7. A kikölcsönzött könyveket hivatalos idő alatt mindenki köteles szobájában tartani, hogy azok bármikor használhatók legyenek.

Fenti rendelkezések f. é. [1950.] november hó 20-án lépnek életbe.

A nem használt könyvek visszaadásának és az új térítvények beadásának határideje *f. é. november 25.*

Budapest, 1950. november 20-án.

[Ember Győző]
Az Orsz. Levéltár vezetője

[hátdoldalán aláírásokkal láttamozva]

Jelzet: MOL Y7-1334/1950. (Magyar Országos Levéltár Levéltára - 1945 utáni iratok) -géppel írt eredeti.

***

a.

Bottló Béla

1937. XI. 23.	Bárczay: Heraldika kézikönyve	Ag/55 könyvtári sz.
1939. XII. 14.	Miskolczy Gy: A kamarilla a reformkorszakban /2 kötet/	E1/2 II.
1939. III. 17.	Böjthe Ö: Hunyad vm. nemes családai	4/650
1936. III. 4.	Follajtár E: Zombori apátság története	8/4458
1940. V. 10.	Szabó D: Magyarország. úrbérendezés tört.	8/3167 I.
1940. VI. 19.	Zpávy Ceského Zemeskéo Archivu VIII. k.	8/3763

Elekes Lajos

1950. I. 19.	Molnár E: A magyar társadalom története az Árpád kortól Mohácsig	8/6360 könyvtári sz.
1950. VII. 20.	Dipl. em. Mátyás k. kor. I-IV.	8/43
1949. I. 10.	Schopf: Die organische Verwaltung des Öster. Kaiserstaates	265/4
1946. IX. 19.	Windecke	8/2141
1944. II. 23.	Westener Wojwoden	Sz/55
1950. III. 24.	Anyag és Adatszolgáltatás 1950 1. és 3. sz.	4/1221
1950. V. 16.	Anyag és Adatszolgáltatás 1950 IV. sz.	4/1221
1944. I. 17.	Corpus-Bonn: Chalkondyles XXXII.	8/643
1944. I. 17.	Corpus-Bonn: Phrantzes XIX.	8/643
1944. I. 17.	Corpus-Bonn: Dukas	8/643
1944. II. 7.	Corpus-Bonn: Procopius I-II. /2 kötet/	8/643

1944. II. 7.	Kern: Gottesgnadentum	8/5477
1942. IX. 14.	Szentpétery: Oklevéltani naptár	8/795 VI.

Ember Győző

1943. I. 23.	A m. kir. vallásalap	4/149 könyvt. sz.

Ila Bálint

1940. IX. 5.	Századok 1889	8/9 könyvtári sz.
1939. II. 27.	Hvodzik J: Tót szótár, magyar-tót rész	8/4916
1938. II. 18.	Szentpétery: Középkori Oklevélszövegek	8/3352

Kossányi Béla

1938. XII. 12.	Új Magyar Múzeum 1855 V. évf. 1. kötet	Ae-2/V.1 könyvtár
1938. XII. 12.	Marquart I: Osteuropäische und ostasiatische Streifzüge.	8/507
1938. XII. 12.	Krumbacher K: Byzant. Literaturgesch.	8/436
1938. XII. 12.	Jakab E: A levéltárakról	8/236
1938. XII. 12.	Sitzungsberichte der Phil.-Hist. Classe	

Jelzet: MOL XIX-1-18-a, LOK 1610-OL7-1/1950 (Magyar Országos Levéltár - Levéltárak Országos Központja) - géppel írt eredeti.

b.

8/9	Századok 1889	„nincs tértvény, az 1889-ik évi kötet mind a két sorozatban megvan"
8/127	Sitzungsberichte der Phil.-Hist. Classe d. k. Akad. d. Wiss. Wien 146. k. (1903)	„tértvény Kossányitól 1950. nov. 23."
8/236	Jakab E.: A levéltárakról	„megvan minden példány (3)"
8/436	Krumbacher K.: Byzant. Literaturgesch.	„tértvény Kossányitól 1951 IX/6."
8/507	Marquart I.: Osteuropäische und ostasiatische Streifzüge.	„tértvény Kossányitól 1950. XI. 23. (xc)"
8/1516	Breslau: Handbuch d. Urkundenlehre"	„helyén van"
8/3352	Szentpétery: Középkori Oklevélszövegek	„sem könyv (2 pld.), sem tértvény"
8/3167 I.	Szabó D.: Magyarorsz. úrbérendezés tört.	„2 példány közül 1 van meg, tértvény nincs"
8/3763	Zprávy Ceskéhó Zemskéhó Archivu VIII. k.	„I-V. kötetek helyükön. VI.-IX. kötetek Bottlónál, tértvénye keltezetlen"
8/3819	Baedekers Paris	„sem könyv, sem tértvény"
8/4458	Follajtar E.: Zombori apátság története	„helyén van"
8/4773	Szilágyi: A székely nemesi társadalom	„sem könyv, sem tértvény"
8/4891	Danekwortt, P.W: Luminiszenz-Analyse	„helyén van"
8/4916	Hvodzik: Szlovák-magyar szótár I.	„a) tértvény Bakácstól egy kötetről 1951. szept. 21. b) tértvény Fügeditől egy kötetről IX. 4. keltezéssel"
8/4916	Hvodzik: Tót szótár, magyar tót rész	„tértvény Bakácstól, 1951. szept. 21."
8/5548	Kertész M.: Szállók az urnak	„sem könyv, sem tértvény"
8/5716	László Gy.: A honfoglaló magyar nép élete	„tértvény Kossányitól 1950. nov. 23."
4/149	A m. kir. vallásalap	„helyén van"
4/410	Tiszti címtár 1923	„1923-ból való kötet nem szerepel a leltárban, ezért sem könyv, sem tértvény nem lehet"
4/547	Pharmacopoea Austriana	„helyükön vannak"
4/547	Pharmacopoea Hungarica	
4/650	Böjthe Ö.: Hunyadm. nemesi családai	„A 3 példányból csak 1 van a helyén. Tértvény nincs"
4/659	Bang-Marquart: Osttürkische Dialektstudien	„tértvény Kossányitól 1950. nov. 23."
Ae-2/V.1.	Új Magyar Múzeum 1855 V.évf.1. kötet	„helyén van"
Ag/55	Bárczay: Heraldika kézikönyve	„sem könyv, sem tértvény"
Ak/17	Szilý K.: A mágnáscím	„helyén van"
E1/2 II.	Miskolczy Gy.: A kamarilla a reformkorszakban (2 kötet)	„helyén van egy példány, a másik példány hiányzik, tértvény nincsen (a mű egyikötetes!)"

Hiányjegyzék az Országos Levéltár könyvtárában talált hiányokról

Méret	mű	kötet
1/8-rét	173	297
1/4-rét	34	74
fólió	13	17
Babics-könyvtár	83	140
E/1. (Történelmi Társulat)	2	2
Szentiványi levéltár	1	1
Máriássy levéltár	2	2
Összesen	308	533

Jelzet: MOL Y7-1334/1950. (Magyar Országos Levéltár Levéltára - 1945 utáni iratok) - géppel írt eredeti.

Címkék:

[Országos Levéltár](#) ^[2]

[Ember Győző](#) ^[3]

[Levéltárak Országos Központja](#) ^[4]

[LOK](#) ^[5]

Kiadás: 10. évfolyam (2010) 6. szám

Forrás webcím: https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/1950__a_fordulat_eve_az_orzagos_leveltar_konyvtaraban.html

Hivatkozások

[1] https://www.archivnet.hu/hetkoznapok/1950__a_fordulat_eve_az_orzagos_leveltar_konyvtaraban.html

[2] <https://www.archivnet.hu/cimkek/orzagos-leveltar>

[3] <https://www.archivnet.hu/cimkek/ember-gyozo>

[4] <https://www.archivnet.hu/cimkek/leveltarak-orzagos-kozpontja>

[5] <https://www.archivnet.hu/cimkek/lok>